

Template for abstract/symposium presentation NORDYRK 2016 (theme *max 300 words*)

Please send at latest **February 5th** to Lisbeth Magnussen, NCE, limg@phmetropol.dk

Name: Elsa Eiríksdóttir (presenter/attendee) & Ingólfur Á. Jóhannesson	Institution: (name and country): University of Iceland, Iceland
E-mail: elsae@hi.is	
Title of abstract: Grounds for changes: Types of changes in technology and assessment practices of vocational and math teachers in upper secondary schools in Iceland	
Background and reasons: This research is a part of a larger research project aimed at understanding the development of teaching practices and learning in upper secondary schools in Iceland. The proposed presentation will focus on the views of vocational and mathematics teachers towards what influences them to change their practices and how impactful these changes are.	
Problem definition: Research questions: The aim was to understand how the teachers described changes in their teaching practices. Specifically, what they identified as the impetus and how they framed these changes.	
Method - theoretical framework and data collection method: From the overall set of data, we analyzed interviews with six mathematics and six vocational teachers from eight different schools. We composed an analytical device consisting of two spectra or dimensions: On the Y-spectrum we placed reasons for change; with changes viewed as top-down on one end (e.g. educational authorities, school policy) and changes seen as initiated by the teachers themselves on the other. The X-spectrum reflects whether the teachers frame the changes as peripheral (e.g. adjustments made to solve practical issues) or structural (reflecting pedagogical beliefs or values), corresponding roughly to what Piaget and Kolb would explain as assimilation and accommodation.	
Conclusions, expected outcome and results: [Also in relation to the overall NordYrk-theme: <i>Common Nordic challenges with regard to vocational education</i>]: The analyses revealed that the changes discussed by the teachers fell into two main categories: technology and assessment. The results indicate interplay between school policy and teacher initiative, with one seemingly influencing the other as teachers react to top-down directives (e.g. continuous assessment vs. final assessment). The results	

also reveal how similar changes to practices (e.g. in-class continuous assessment) can be framed in different terms as they reflect fundamental shifts in some cases (e.g. reacting to increasingly diverse student population) but adaptive practices in others (e.g. to prevent students from copying assignments). In the presentation the focus will be on the results for the vocational teachers and how they identify and frame changes in their teaching practices.

Keywords (3-5):

VET, changes, technology, assessment, teaching, upper-secondary school

Do you expect to send a paper too?

No

**Abstract til workshop- eller symposieoplæg/template for
abstract/symposium presentation NORDYRK 2016**
(beskrivelse/theme max. 300 ord/max 300 words)

Indsendes **senest d. 5. februar 2016** til / Please send at latest **February 5th** to Lisbeth Magnussen, NCE,
limg@phmetropol.dk

Navn / Name: Førstelektor Kari Hansen Universitetslektor Arve Leraand	Institution: (navn og land/name and country): NTNU. Norge
E-mailadresse / E-mail: Kari.hansen@plu.ntnu.no Arve.leraand@plu.ntnu.no	
Abstracttitel / Title of abstract: Studie av yrkesfaglærerstudentens praksis i ungdomstrinnet	
Baggrund og motivation / Background and reasons: Yrkesfaglærerutdanning kvalifiserer formelt for å undervise i videregående skole og på ungdomstrinnet. I følge forskriften til ny rammeplan (2013) skal yrkesfaglærerstudentene i løpet av studiet gjennomføre minst 70 dager pedagogisk praksis, av disse minst <i>ti dager</i> pedagogisk praksis på ungdomstrinnet (8.–10. trinn). Vi har ingen formelle samarbeidsavtaler med ungdomstrinnet og fra studieåret 2015 er dette en ny praksisarena og samarbeidspart både for lærerutdanningsinstitusjonen, for våre yrkesfaglærerstudenter og for praksisskolene i ungdomstrinnet. Som yrkesfaglærerutdannere ønsker vi med denne studien: Å få innsikt i og kunnskap om hvordan yrkesfaglærerstudentens erfaring og kompetanse anvendes i ungdomstrinnet. I tillegg ønsker vi med studien å utvikle kunnskap om hvordan yrkesfaglig kompetanse kan bidra til mer praksisrettet, relevant og motiverende/meningsfull innhold i fagene på ungdomstrinnet. Utvikle kunnskap om hvordan yrkesfaglærerutdanningen kan tilrettelegge studentens pedagogiske praksis gjennom et samarbeid med skoler i ungdomstrinnet Danne grunnlag for et samarbeidsprosjekt (FoU- prosjekt) mellom en videregående skole, med relevante utdanningsprogram, og en skole på ungdomstrinnet.	
Problemformulering / Problem definition: Forskningsspørsmål / Research questions: Foreløpige problemstillinger og forskningsspørsmål <i>Hvordan kan yrkesfaglærerstudentens kompetanse anvendes i ungdomstrinnet?</i> <i>Hva kjennetegner (fellestrekk) yrkesfaglærerstudentes skolepraksis i ungdomstrinnet?</i> <i>Hvilke erfaringer og kompetanse fikk yrkesfaglærerstudenten anvendt i skolepraksis i</i>	

ungdomstrinnet?

Metode – teoretisk ramme og dataindsamlingsmetode / Method - theoretical framework and data collection method:

Analyse av tekster fra 40 studenter. I forbindelse med praksis i ungdomstrinnet har yrkesfaglærerstudenter som arbeidskrav å belyse problemstillingen og forskningsspørsmålene i et refleksjonsnotat.

Kvalitative intervju med utvalgte studenter etter pedagogisk praksis i ungdomstrinnet, basert på funn og tendenser fra tekstanalysen.

Teoretisk rammeverk: – litteratur som handler om *sammenheng og relevans i profesjons- og yrkesutdanning.*

Dewey, (1910); Hiim, (2013); Ileris, (2007, 2013); Schøn, (1988); Smeby, (2015); Zeichner, (2010)

Konklusjoner, forventet udbytte og resultater / Conclusions, expected outcome and results:

[OBS! Også i relation til det overordnede tema for NordYrk: *Fælles nordiske utfordringer for yrkesuddannelser* / Also in relation to the overall NordYrk-theme: *Common Nordic challenges with regard to vocational education*]:

Studien gir kunnskap som bidrar til bedre kvalitet i studentens skolepraksis på ungdomstrinnet.

Resultater av studien danner grunnlag for et FoU- prosjekt, for å utvikle helhet og sammenheng mellom videregående opplæring og ungdomsskole.

Nøgleord / Keywords (3-5):

Yrkesrettet, relevant, meningsfull, motivasjon

Planligger du at indsende et paper? / Do you expect to send a paper too?

Yes No

Skabelon til paper/paper template - NORDYRK 2016 (omfang 3-5 A4-sider/max 2000 words /13.000 units incl.)

Indsendes **senest d. 4. april 2016** til / Please send at latest **April 4th** to Lisbeth Magnussen, NCE,
limg@phmetropol.dk

Navn / Name: Førstelektor Kari H. Hansen Universitetslektor Arve Leraand	Institution (navn og land/name and country): NTNU. Norge
E-mailadresse / E-mail: Kari.hansen@plu.ntnu.no Arve.leraand@plu.ntnu.no	
Titel på paper / Paper title: Studie av yrkesfaglærerstudentens praksis i ungdomstrinnet - en ny erfaring for student, praksisskole og utdanningsinstitusjonen..	
<p>Yrkesfaglærerutdanning (YFL) kvalifiserer formelt for å undervise i videregående skole og på ungdomstrinnet. I følge forskrift til ny rammeplan (2013) skal yrkesfaglærerstudenten i løpet av studiet gjennomføre minst 70 dager pedagogisk praksis, av disse minst <i>ti dager</i> pedagogisk praksis på ungdomstrinnet (8.–10. trinn). Yrkesfaglærerutdanningen har ingen formelle samarbeidsavtaler med skoler på ungdomstrinnet og fra studieåret 2015 er dette en ny praksisarena og samarbeidspart både for lærerutdanningsinstitusjonen, for våre yrkesfaglærerstudenter og for praksisskolene i ungdomstrinnet.</p> <p>Målsetting Som yrkesfaglærer-utdanner ønsker NTNU med denne studien: Å få innsikt i og kunnskap om hvordan yrkesfaglærerstudentens erfaring og kompetanse anvendes i ungdomstrinnet.</p> <p>I tillegg ønsker vi med studien å utvikle kunnskap om hvordan yrkesfaglig kompetanse kan bidra til mer praksisrettet, relevant og motiverende/meningsfull innhold i fagene på ungdomstrinnet.</p> <p>Utvikle kunnskap om hvordan yrkesfaglærerutdanningen kan tilrettelegge studentens pedagogiske praksis gjennom et samarbeid med skoler i ungdomstrinnet</p> <p>Danne grunnlag for et samarbeidsprosjekt (FoU- prosjekt) mellom en videregående skole, med relevante utdanningsprogram, og en skole på ungdomstrinnet.</p> <p>Problemformulering <i>Hvordan kan yrkesfaglærerstudentens kompetanse anvendes i ungdomstrinnet?</i></p> <p>Forskningsspørsmål <i>Hva kjennetegner (fellestrekk) yrkesfaglærerstudentens skolepraksis i ungdomstrinnet? Hvordan blir yrkesfaglærerens yrkesfaglige- og yrkesdidaktiske kompetanse utnyttet i skolepraksis? Hvordan opprettholde og synliggjøre høy kvalitet i utdanningen?</i></p>	

Metodisk tilnærming.

Analyse av loggtekster fra 40 studenter. I forbindelse med praksis i ungdomstrinnet skal yrkesfaglærerstudenter belyse problemstillingen og forskningsspørsmålene i et refleksjonsnotat.

Kvalitative intervju med utvalgte studenter etter pedagogisk praksis i ungdomstrinnet, basert på funn og tendenser fra analysen av loggtekster.

Studien gir kunnskap som bidrar til bedre kvalitet i studentens skolepraksis på ungdomstrinnet.

Resultater av studien danner grunnlag for et FoU- prosjekt, for å utvikle helhet og sammenheng mellom videregående opplæring og ungdomsskole.

Referencer / Literature:

litteratur som handler om *sammenheng og relevans i profesjons- og yrkesutdanning.* Dewey, (1910); Hiim, (2013); Ileris, (2007, 2013); Schøn, (1988); Smeby, (2015); Zeichner, (2010)

Nøgleord / Keywords (3-5):

Skolepraksis, ungdomsskole, yrkesfaglærerutdanning, kvalitet, yrkesdidaktisk kompetanse

Paper-indhold / Content:

Innledning

Fra høsten 2013 ble det innført ny nasjonal rammeplan for den treårige yrkesfaglærerutdanningen (YFL) i Norge. I følge forskrift til ny rammeplan skal yrkesfaglærerstudenten i løpet av studiet gjennomføre minst *ti dager* pedagogisk praksis på ungdomstrinnet (8.–10. trinn). Dette er en ny praksisarena og samarbeidspart både for lærerutdanningsinstitusjonene, for våre yrkesfaglige lærerstudenter og for praksisskolene i ungdomstrinnet.

Prosjektet vektlegger forhold som har betydning for yrkesfaglærerstudentens pedagogiske praksis i ungdomstrinnet. Utnyttes yrkesfaglærerstudentens yrkesfaglige kompetanse til utvikling av ungdomsskoleelevers motivasjon gjennom praksisrettet innhold i læringsarbeidet?

Hva ønsker vi mer kunnskap om?

Som yrkesfaglærer-utdanner ønsker vi med denne studien å få innsikt i yrkesfaglærerstudentens erfaring med praksis i ungdomstrinnet. I forlengelsen av dette ønsker vi med studien å utvikle kunnskap om hvordan yrkesfaglærerens yrkesfaglige- og yrkesdidaktiske kompetanse kan bidra til mer praksisrettet, relevant og motiverende innhold i fagene på ungdomstrinnet.

De nasjonale retningslinjene for den treårige yrkesfaglærerutdanningen påpeker at det skal utarbeides rutiner for kvalitetssikring og vurdering av praksis. Videre at utdanningsinstitusjonene utarbeider egen *praksisguide*. Studien vil være en del av dette arbeidet og bidra til kvalitetssikring av den pedagogiske praksis ved studieprogrammet.

Pedagogisk praksis

Ungdomsskolene som har tatt imot våre yrkesfaglærerstudenter har liten eller ingen erfaring med mottak og veiledning av denne type studenter. Den største utfordringen har vært å finne fagfelt hvor studenten kan ta undervisningsansvar for. Det finnes i dag flere fag på ungdomstrinnet med behov for yrkesfaglig erfaring og kompetanse som våre studenter innehar. I tillegg til fag som *mat og helse* og *kunst og håndverk*, er *valgfag*, *arbeidslivsfag* og *utdanningsvalg* nå etablert som obligatorisk fag på ungdomstrinnet. Formålet med fagene er deriblant å bidra til å skape helhet og sammenheng i grunnopplæringen og knytte grunnskole og videregående opplæring bedre sammen. Elevene skal få prøve ut interesser og bli bevisst egne evner og anlegg slik at flere kan ta valg av utdanning og yrke (St. meld. nr. 30). Utdanningsvalg skal ifølge læreplanen bidra til økt forståelse for arbeidslivets krav, få erfaring med innhold, oppgaver og arbeidsmåter i videregående opplæring.

Her følger en mer utdypende beskrivelse av de tre fagene *utdanningsvalg*, *valgfag*, *arbeidslivsfag* og som i dag virker åpenbar som en naturlige arena for bruk av yrkesfaglærerens kompetanse.

Utdanningsvalg. Faget ble etablert som et nytt obligatorisk fag på ungdomstrinnet høsten 2008 (Rundskriv F-12-06). Det er nylig utarbeidet endringer i læreplanen som gjelder fra 01.08.2015. Formålet med faget er å bidra til å skape helhet og sammenheng i grunnopplæringen og knytte grunnskole og videregående opplæring bedre sammen. Elevene skal få prøve ut interesser og bli bevisst egne evner og anlegg for at flere kan ta valg av utdanning og yrke, og at flere gjennomfører videregående opplæring (st. meld. nr. 30). Faget skal bidra til økt forståelse for arbeidslivets krav, få erfaring med innhold, oppgaver og arbeidsmåter i videregående opplæring. Det skal legges til rette for hensiktsmessige arbeidsformer både i skole og arbeidsliv, og på samarbeid med videregående skoler. Utdanningsvalg har 113 årstimer som kan fordeles på tre årstrinn (8-10) på ungdomstrinnet, og faget er delt i 3 hovedområder som er vektet og bør tas i denne rekkefølgen:

- *Om videregående opplæring og arbeidsliv,*
- *Utprøving av utdanningsprogram*
- *Om egne valg.*

Valgfag. Valgfagstilbudet består av til sammen 14 læreplaner, skolene må tilby minst to av disse og fra skoleåret 2014/2015 skal alle elever på ungdomstrinnet ha tilbud om valgfag. Timerammen for valgfaget er 57 timer pr. år, totalt 171 timer over tre år. Eksempel på valgfag som kan knyttes opp mot yrkesfaglærerens kompetanse er; *Design og redesign*, *Innsats for andre*, *Produksjon av varer og tjenester*, *Sal og scene*, *Teknologi i praksis*.

Arbeidslivsfag. Faget skal gi elever som ønsker det større mulighet til å arbeide praktisk og prøve ut sine interesser for yrkesfaglig opplæring. Faget ble permanent fra skoleåret 2015/2016. Arbeidslivsfaget skal knyttes til arbeidsoppgaver fra de ni yrkesfaglige utdanningsprogrammene i videregående opplæring, men tilpasses ungdomstrinnets nivå (Lødding og Holen, 2012). Faget har to hovedområder, utvikling av produkter og tjenester og yrkesetikk og arbeidsmiljø. Alle skoler vil kunne velge å tilby arbeidslivsfag som et alternativ til *fremmedspråk* eller *språklig fordypning*.

Omfanget av arbeidslivsfaget, 8.–10. årstrinn, ligger på 227 timer.

Informanter

I studien inngår 42 yrkesfaglærerstudenter med yrkesfaglig utdanning og mangeårig yrkeserfaring fra utdanningsprogrammene restaurant- og matfag, bygg- og anleggsteknikk, elektrofag, teknikk og industriell produksjon og helse- og oppvekstfag. Ca. 30 % av studentene jobber med opplæring i videregående skole i dag.

Studien

Studien inngår i et nasjonalt forskningsprosjekt med tittel: *Relevant yrkesutdanning*. Prosjektet søker å bidra med forskningsbasert kunnskap om hvordan man kan få til en best mulig samfunnstjenlig, praksisrettet og yrkesrelevant opplæring for alle, både i utdanning av yrkesfaglærere og videregående opplæring. Prosjektet bygger på tidligere forskningsprosjekter ved NTNU og Høgskolen i Oslo og Akershus. Prosjektene peker på at relevans, mening og medvirkning i utdanninger og ulike former for samarbeid mellom skole og arbeidsliv er en viktig forutsetning for kvalitet i yrkesutdanningen og yrkesfaglærerutdanningen. (Dahlback mfl., 2011; Hiim, 2013; Hansen og Haaland, 2015).

Av *teoretiske perspektiver* har vi så langt i prosessen valgt Dewey, (1910); Hiim, (2013); Ileris, (2007, 2013); Schøn, (1988); Smeby, (2015); Zeichner, (2010).

Metodisk inngang.

Dette er første del av en kvalitativ studie av yrkesfaglærerens pedagogiske praksis i ungdomstrinnet. Vi er kjent med at flere av våre studenter blir tilsatt i ungdomstrinnet etter endt utdanning, men det finnes i Norge ingen tidligere forskning og studier av hvordan deres kompetanse anvendes i ungdomstrinnet. Studentene i denne studien er første kull som gjennomfører minimum 10 dager pedagogisk praksis i ungdomstrinnet, uten veiledningsbesøk fra faglærer ved studiested. Som lærer-utdanner er det vesentlig å utvikle ny kunnskap om det pedagogiske praksisfeltet i ungdomsskolen som kan bidra til å utvikle bedre helhet og sammenheng mellom studentenes ulike læringsarenaer i studiet. I studien inngår analyse av skriftlig refleksjonsnotat og muntlige presentasjon fra 42 studenter. En oppfølging av studien med intervjuer av studenter, elever og evt lærere i ungdomstrinnet er planlagt vår/høst 2016.

Informanter

I studien inngår som sagt 42 yrkesfaglærerstudenter med yrkesfaglig utdanning og mangeårig yrkeserfaring fra utdanningsprogrammene restaurant- og matfag, bygg- og anleggsteknikk, elektrofag, teknikk og industriell produksjon og helse- og oppvekstfag. Ca. 30 % av studentene jobber med opplæring i videregående skole i dag.

Følgende spørsmål ble utformet av oss og presentert som loggoppgave før studentene startet sin pedagogiske praksisperiode studieåret 2015-16.

Presentasjon av dine erfaringer fra skolepraksis i ungdomstrinnet for medstudenter og lærer.

- *Hvordan fikk du anvende ditt fag – og din yrkesspesifikke lærerkompetanse i undervisnings- og læringsarbeid?*
- *Hvilke kompetansemål i læreplanen for ungdomstrinnet ser du som relevante for ditt fagområde?*
- *Hvilke muligheter ser du for anvendelse av yrkesfaglæreres kompetanse i ungdomstrinnet for framtida (i fag og karriereveiledning ol)?*
- *Hvilke muligheter ser du for anvendelse av din yrkesfaglærerkompetanse i andre fag på ungdomstrinnet?*
- *Hvordan kan din fag- og yrkeskompetanse bidra til mer praksisrettet og motiverende undervisning på ungdomstrinnet?*
- *Hvilke muligheter ser du for at yrkesfaglærerens kompetanse kan bidra til å knytte grunnskole og yrkesfaglig videregående opplæring bedre sammen?*
- *Andre erfaringer!*

Oppsummering

Før konferansen i juni vil det empiriske materialet bli analysert og klassifisert. Denne deskriptive analyseprosessen blir gjennomført for å finne mønster og redusere materialet slik at det blir oversiktlig, håndterlig og presentabelt (Postholm, 2005). Analysen av studentenes arbeidskrav er grunnlaget for utvikling av foreløpige kategorier i arbeidet med åpen koding og kategorisering av loggene, og vi antar at det fremstår noen hovedkategorier. Det blir vesentlig å holde blikket fast på hovedspørsmålene og problemstillingen underveis. Vi har en ambisjon om at analysen av de skriftlige loggene gir et helhetlig bilde på hvordan vi forstår lærerstudentenes praksiserfaring i sin første pedagogiske praksis i ungdomstrinnet.

Forventa resultat.

Som lærerutdannere ønsker vi med studien å presentere undervisning og praksis som er forskningsbasert. Vi har en forventning om at studien bidrar til bedre innsikt i yrkesfaglærerstudentens erfaring med praksis i ungdomstrinnet. Hvordan deres yrkesfaglige og yrkesdidaktiske kompetanse anvendes i ungdomstrinnet og hvilke rammevilkår som tilbys studentene i praksisskolene. Dette er ny og vesentlig kunnskap som kan bidra til å utvikle helhet og sammenheng i innhold mellom de ulike læringsarenaene i en treårig bachelorutdanning.

